Nro. 76.

# GAZETA LWOWSKA.

We Wtorek dnia 22. Września 1812.

## Wiadomości kraiowe.

*Ze Lwowa.* — C. K. Wysoki Rząd kraiowy Galicyyski wydał następuiące pismo okólne:

Podług treści Dekretu naywyższéy nadworney Centralnéy Kommissyi skarbowéy pod dniem 4tym t. m. do liczby 1336 zapadłego, raczył Cesarz Jegomość na uczynione różne zapytania: iak sobie przy wymierzeniu Mortuariium stosownie do Patentu z dnia 20. Lutego 1811 postąpić należy, następuiące prawidła ustanowić: 1) Mortuariium ma zawsze w miarę owéy Waluty bydź pobierane, w któréy detaxacya maiątku spadkowego nastąpiła; a to tak, iż ieżeli detaxacya przed 15. Marca 1811, a zatém w będącéy na ten czas Walucie Bankocetlów uczyniono, podobnież i Mortuariium podług téyże saméy Waluty, lecz iednak zredukowawszy ią na Rewersa wykupuiące, wyrachowane bydź ma, chociażby pertraktacya i ukończenie Massy spadkowéy daleko poźniéy nastąpiły. 2) Jeżeli w spadku dobra moneta znayduie się, to Mortuariium od téy, podług iéy wartości imiennéy, ale iednak w Rewersach wykupuiących, czyli w Walucie Wiedeńskiéy pobierane bydź powinno. 3) Obligacye Rządowe i publiczne Funduszowe, maią bydź podług ich całéy wartości imiennéy w W. W. wzięte. Jednakże dozwala Jego C. K Mość z szczególnéy troskliwości dla ulżenia ile możności tego podatku, i stosownie do tego, co Nayiaśnieyszy Pan względem podatku spadkowego ustanowić raczył, iż Mortuariium od obligacyi Rządowych i publiczno-Funduszowych wypadaiące, temiż samemi obligacyami, albo też takiemi, od których iednakowe prowizye pobieraią się, ieżeli ilość Mortuariium niemniéy iak 25 Ryń. w W. W. wynosi, zapłacone bydź może; a zaś kwota mniéy iak 25 Ryń. wynosząca, musi zawsze w gotowiźnie podług W. W. bydź uiszczona. 4) Pretensye prywatne activæ et passivæ, to iest kapitały i długi maią bydź przy śmierciach, i detaxacyach iuż po 15. Marcu 1811 nastąpionych, podług skali w W. W. wzięte, i podług tego także Mortuariium wymierzone. Naostatek: 5) Przy Realnościach i Dobrach ziemskich na to uważać potrzeba: a) czyli te podług podanéy Fassyi, albo b) podług dawnego szacunku przed rokiem 1799, lub c) podług szacunku w peryodzie od roku 1799 aż do 15. Marca 1811, albo też d) podług póżnieyszéy, iuż na W. W. wyrachowanéy detaxacyi do wymierzenia Mortuariium wzięte są.

W przypadkach pod lit. a, b, i d, wyszczególnionych, potrzeba całą wartość szacunkową, czyli fassyonowaną w W. W. położyć, a zaś w przypadku c, podług skali wyrachować. Która to naywyższa Uchwała ninieyszém do powszechnéy podaie się wiadomości.

We Lwowie dnia 17. Lipca 1812.

(Nastepuią podpisy.)

*Z Wiédnia d. 12. Września.* — N. Pan raczył naywyższym swoim powtórnym wyrokiem, Pułkownika pułku piechoty Hieronyma Colloredo, Pana Andrassy, który się w bitwie zaszłéy d. 12. Sierpnia pod Podubniem popisał, mianować Jenerałem Majorem; Hrabiego Hartopp zaś Kapitana pułku piechoty Hiliera, zaleconego przez Jenerała iazdy Xięcia Schwarzenberga z powodu szczególniéy dobrego sprawienia się w potyczce d. 16. Sierpnia zaszłey pod Dywinem, posunąć na stopień Majora: nakoniec Wdowie pozostałéy po Kapitanie Papp 780

bataliionu strzelców, który po wielu świetnych i szczęśliwych czynach woyskowych d. 12. Sierpnia w rosprawie pod Mokranami poległ, wyznaczyć oprócz zwykłéy pensyi woyskowéy także tę pensyę, iaką wdowy Kawalerów orderu Maryi Teressy pobieraią.

## Wiadomości zagraniczne.

### Ziednoczone Stany Ameryki północnéy.

W Washingtonie wyszły niedawno z druku: wypowiedzenie woyny W. Brytanii ze strony Ziednoczonych Stanów, z wyszczególnieniem powodów, i zdany w téy mierze rapport w kongressie z poselstwem Prezydenta pod d. 1. Czerwca. Rapport ten nie był dotychczas ogłoszony. Iest ón bardzo obszérny i zawiéra dokładne wyłuszczenie zaszłych między Ameryką i W. Brytaniią nieporozumień, oraz powodów, które rozstrzygnienie onychże losowi woyny zostawić muszą.

Po wypowiedzeniu woyny wyszła także odezwa nakazuiąca wszystkim Anglikóm, aby kraie Ziednoczonych Stanów w wyznaczonym czasie opuścili.

W skutku uchwały Kongressu, ma bydź woysko iak nayśpiesznićy uzupełnione i powinno się składać z 25 pułków piechoty, każdy pułk z 10 kompanii, nie licząc w to iazdy i artyleryi.

Zaiątrzenie ludu przeciwko Anglii doszło we wszystkich prowincyach Stanów Ziednoczonych naywyższego stopnia. Tak zwani Federaliści, którzy po angielsku myślą i niekontenci są z woyny, muszą się spokoynie zachowywać, ieżeli chcą uniknąć zniewagi i gwałtu. Pewny Dziennikarz w Baltimore ganił Rząd w tym względzie kilkoma dniami piérwéy, nim wypowiedzenie woyny ogłoszono; a skutkiem tego było, iż natychmiast mnóstwo roziuszonego ludu z siekierami dóm iego otoczyło, do tegoż się wdarło, wszystko tamże potłukło, i sam nawet dóm rozwaliło. Dziennikarz uciekł. Gdyby się był dostał w ręce oburzonego pospólstwa, byłby podług zwyczaiu w smole unurzany, w piérzu tarzany, i tak na wszelkie wystawiony znieważenia. Nazaiutrz zabrał lud w porcie gwałtem stéry ze wszystkich okrętów naładowanych mąką, ponieważ mniemano, iż dla osad angielskich są przeznaczone.

Naynowsze doniesienia z Kraiów Stanów Ziednoczonych dochodzące do d. 15 Lipca, potwierdzaią, iż tak na morzu iako też i na lądzie woyna z Angliią iuż się rozpoczęła.

W Bostonie znaydowało się iuż dnia 11. Lipca 12 okrętów kupieckich, które Anglikóm zabrano, a eskadra złożona ze 14 okrętów kaprowych gotowa była wypłynąć na podobneż przedsięwzięcia. Ze wszystkich innych portów Rzeczypospolitéy wypłynęły iuż na morze okręty kaprowe, lub są do wypłynienia zupełnie gotowe. Naliczono iuż przeszło 100 takowych okrętów. Z portu Salem wysłano siedm kaprów, z których ieden dwa, drugi trzy angielskie okręty naładowane zabrał i do portu przyprowadził. Bryg Oneida o 16 działach miał uporczywą utarczkę z Angielskim statkiem Royal George, składaiącym się z 22 dział, i przymusił go do poddania się. Ważnieyszém ieszcze iest zdobycie angielskiego okrętu przewozowego płynącego z zapasami woiennemi, mundurami i z 200 żołnierzami do Indyów zachodnich, który przez fregatę amerykańską Essex zabranym został.

Kongress wypowiedziawszy woynę, i poczyniwszy wszelkie urządzenia do dzielnego prowadzenia onéyże, rozeszedł się d. 6 Lipca na 4 miesiące.

Podług naynowszych doniesień z Anglii nadeszła do Liverpool wiadomość, iż Amerykanie z korpusem 7000 ludzi przeszli iuż granice Kanady, i kroki nieprzyiacielskie rozpoczęli.

### Wielka Brytaniia.

Jeden ministeriialny dziennik Angielski z dnia 8. Sierpnia, zawiéra następuiące uwagi nad uwagami urzędowemi Monitora o cofnieniu rozkazów gabinetowych (*obacz N. 67 Gazety naszéy*):

„Rząd francuzki oświadczył się, iż mało teraz ceni odwołanie rozkazu gabinetowego z r. 1807go, ieżeli oraz nie zrzeczemy się zasad wydanego w roku 1806tym za ministrostwa Foxa i Grenvilla rozkazu blokady, i ieżeli nie odstąpimy od naszego systematu blokady. Gdy nam piérwéy ustawicznie powtarzano, iż rozkaz gabinetowy z roku 1807go iest przyczyną wyroków francuzkich i systematu lądowego, okazało się nakoniec za iednym razem, iż odwołując na-

sze rozkazy niceśmy nie uczynili, i że tak iak dawniéy, kiedy ieszcze rozkazy gabinetowe istniały, od wszelkiego związku ze stałym lądem wyłączeni bydź mamy. Jest to w saméy istocie nieco ostro, osobliwie gdy nam strona oppozycyyna ustawicznie prawiła, iż ieżeli tylko rozkazy gabinetowe odwołane będą, wszystko natychmiast do dawnego toku powróci. Definicya blokady, iak ią Monitor w swoich uwagach wystawia, tudzież zasada tyle razy powtarzana, iż bandera zasłania ładunek, są iawnym dowodem, iż nie zmierzano do niczego innego, iak do tego, ażebyśmy się zrzekli wszystkich korzyści z przewagi naszéy na morzu. W pomienionych dopiéro uwagach, niemasz naymnieyszéy wzmianki o Ameryce; lecz pewnie nie wiele sobie pozwolimy utrzymuiąc, iż Ziednoczone Stany tyleż żądać będą, co i Francya. Mniéy w prawdzie błyskotek zawiéra w sobie styl artykułów amerykańskich, niżeli francuzkich; lecz co się tycze zasad, przedziwnie zgadzaią się z sobą. Jeden powiada, iż cofnienie rozkazów naszych nie iest dostateczném dla niego, ieżeli nie zrzeczemy się naszego systematu blokady, drugi zaś myśląc, iż cofnienie rozkazów gabinetowych względem niego nastąpićby mogło, uważa ie iedynie za punkt podrządny swoich przeciwko nam zażaleń. Nakoniec odwołanie rozkazów naszych nie będzie dostateczném ani dla Ameryki ani dla Francyi, a tak obiedwie rościć sobie będą coraz większe pretensye tém bardziéy, gdy oprócz tego polegać mogą na popiéraniu sprawy swoiéy przez stronę oppozycyyną, która nawet już twierdzi, żeśmy dla tego rozkazy nasze gabinetowe cofnęli, że dłuższe ich istnienie byłoby dla nas zgubném."

Dnia 12. Sierpnia przybył do Londynu rossyyski Officer z depeszami, i miał u Xięcia Rejenta wieczorem prywatną audyencyę.

W iedném piśmie publiczném, czytamy następuiące uwagi nad teraźnieyszém wewnętrzném położeniem W. Brytanii: „Summy, które Parlament uchwalił tego roku na utrzymanie woyska, wynoszą 25 milionów funtów szterlingow, a Kanclerz Skarbu nie był ieszcze podług oświadczenia swoiego do syć pewnym, czyli też Summy będą dostarczaiącemi. Wydatki na woysko czynią właściwie tyle, ile zwyczayne dochody całey W. Brytanii wynoszą. Do tego przydać należy 19,702399 funt. szter. łożonych na marynarkę, nie licząc w to wydatków na utrzymanie morskiéy artyleryi. Jest to rzeczą oczywistą, iż naród składaiący się z 14 millionów, który trudniąc się naywięcéy handlem i rękodziełami, nie iest w istocie woiowniczym narodem, nie potrafi znosić długo tak ogromnego ciężaru, lecz nakoniec uledz pod nim będzie musiał. Chociażby wreście mógł się ieszcze zmódz przez lat kilka na pożyczki dla utrzymania woyska swoiego, iednakże czeka go nowy cios, na który się ón nie przygotował, a ten iest: brak żywności dla woyska i flotty, iako skutek zamknięcia dowozu żyta z baltyckich i północno-amerykańskich portów. Z powodu zakazanego przed 2ma miesiącami wywozu żyta z portów amerykańskich, cena żyta w Portugalii podług zeznania Broughama, podniosła się na 50 od sta. Nietylko że tam 6000 kwartrow żyta z Anglii posłano, lecz nawet wysłano niedawno z Irlandyi zapasy dla flotty Kadyxskiéy i Lizbońskiéy. Niesłychane to iest (piszą dzienniki Angielskie) zdarzenie, gdyż piérwéy zapasy Irlandyi zachowywano dla Anglii. Brak żywności w Anglii doydzie nakoniec do wysokiego stopnia, osobliwie gdy nadzieia dowozu tegorocznego zboża z północnéy Europy przez porty baltyckie, podług wszelkiego podobieństwa zniweczoną została. Zabroniono wywóz z Sycylii, ponieważ płody kraiu tego zaledwo wystarczaią na utrzymanie licznego woyska, które tam Anglii a dla zapewnienia sobie spokoynego posiadania wyspy, utrzymywać musi. Między Tunis i Hiszpaniią zaszły podobnoś niezgody, przynaymniéy chwytaią Tuńczykowie hiszpańskie okręty kupieckie; muszą się przeto znacznie zmnieyszyć dowozy z Barbaryi, któ re oprócz tego nie były wielkie, i zaledwie na potrzeby Hiszpanii wystarczały. Na Egipt nie może się Angliia spuszczać, albowiem tamteysze zapasy zabiera Porta dla licznych wóysk swoich, które tam w chwili téy utrzymuie. Zważmyż więc położenie Anglii z któréykolwiek bądź strony, a znaydziemy ią w nieskończonych uwikłaną trudnościach, które muszą przyśpieszyć koniec teraźnieyszéy woynie."

„Interessa towarzystwa kupieckiego Indyi wschodnich tyle są w szczególności nieprzyiaźnemi, ile w ogólności położenie W. Brytanii. Wszystkie dotychczasowe w Par-

lamencie obrady dowodzą, iż zaszły od wielu iuż lat niedostatek w przychodach stał się ieszcze dokliwszym od czasu, w którym territorium towarzystwa tego przez zdobycia Lorda Wellesley powiększonem zostało. Wydatki nie mogą bydź inaczey załatwione, iak przez coroczne pożyczki, na które Rząd daie pozwolenie. Pożyczki te rozpoczęte w roku 1807mym, przenosiły iuż w roku 1811tym summę 10 milionów funt. szter., do czego ieszcze przydać należy 2 miliony uchwalone przez Budget tegoroczny. Takim tylko sposobem może towarzystwo handel swóy nadal prowadzić, lecz oprócz tych podtaków traci ieszcze co rok 200,000 funt. szter. na towarach sprowadzanych z Indyi; wydatki zaś mieyscowey administracyi w Indostanie, przewyższaią zawsze etat o 100 do 200 tysięcy funt. szter. W takim składzie rzeczy nie może towarzystwo żadnym sposobem pożytkować dłużey z obszerney swoiey ziemi, lecz będzie musiało nakoniec przystać na to, ażeby każdemu Anglikowi wolno było prowadzić handel z Indostanem, i za złożeniem towarzystwu małey opłaty, wprowadzać tamże towary angielskie. Nie wątpią o tém, iż do tego przyydzie na naypierwszém posiedzeniu Parlamentu.

## Szwecya.

*Z Sztokolmu d. 21. Sierpnia.* — Seym ukończył się dnia 18. b. m. Mowa Króla, którey drukowanych exemplarzów dotychczas ieszcze tu nie ma, iest bardzo ważna; a istotna iéy treść iest następuiąca: „Po dokładném wyłuszczeniu powodów, dla których to nadzwyczayne zwołanie Stanów w tak ważney chwili nastąpiło, oświadczył Król ukontentowanie swoie tak z powodu nayściśleyszey zgody pomiędzy Deputowanemi, z których wszyscy iedném życzeniem utrzymania niepodległości Szwecyi ożywieni byli, iakoteż z powodu powszechney przychylności narodu do osoby Króla, i sprawiedliwey ufności, którą Naród pokłada w świetnych przymiotach Syna iego Królewica Następcy. Król Jegomość nadmienił, iż gdy od czasu ostatniego zgromadzenia się Stanów przed tronem nowa woyna na stałym lądzie wybuchnęła, a dzielne przygotowania do obrony naypewnieyszym są środkiem do utrzymania pokoiu, przeto musiał Król szczególnieyszą uwagę swoią zwrócić na woysko; lecz tak osobiste skłonności Króla, iako też i Następcy tronu, powinny bydź rękoymią, iż zbroyna ta siła iedynie tylko na obronę narodu, i w sprawie Oyczyzny użytą będzie. Potém uwiadomił Król Stany, iż dnia 18go Lipca zawarł pokóy z Królem Angielskim, tudzież że wymiana ratyfikacyi przed dwoma dniami nastąpiła."

Obóz pod Sztokolmem, do którego więcey ieszcze dywizyi z prowincyi północnych nadciągnąć maią, dopiéro z powrótem Królewica Następcy, przez którym całe woysko uczyni popis, zwiniętym będzie.

Król nakazał pod surową karą, ażeby żaden poddany Szwedzki nie ważył się bez pozwolenia iego przyymować służbę u obcych Mocarstw.

Nagradzaiąc Król gorliwość seymuiących Stanów w przyięciu nowych prawideł względem zaciągu ludzi dla wzmocnienia woyska, postanowił założyć w Karlsbergskiey Akademii woyskowey kosztem swoim mieysca dla 30tu nowych kadetów; to iest dla 5ciu ze stanu duchownego, 5ciu ze stanu mieyskiego, a dla 20tu ze stanu wieyskiego.

## Rossya.

*Z Petersburga d. 31. Lipca (12. Sierpnia.)* Przeszłego Czwartku i przeszłey Niedzieli, odprawiano w Tauryyskim pałacu w obecności Imperatora, Imperatorowey Matki, Żony i W. Xiążąt, tudzież w przytomności nayznakomitszych osób płci oboiey, modły dziękczynne, za swietne zwycięstwa, które Jenerał Porucznik Hrabia Wittgenstein nad nader licznym korpusem Marszałka Oudinota, zaś Jenerał iazdy Tormasow nad woyskiem Saskiém, odnieśli. Dyrektor ministeriium woiennego Jenerał-Porucznik Xiążę Gorczakow, czytał doniesienia o tychże zwycięstwach, a potém śpiewano przy huku dział Te Deum.

Nagradzaiąc Imperator wielkie czyny woienne Jenerała-Porucznika Wittgensteina, mianował go Kawalerem wielkiego krzyża 2giey klassy orderu S. Jérzego, i kazał iemu, iako tez iego małżoncę, wypłacać corocznie pensyę 12000 Rubli; prócz tego otrzymała Hrabina mały krzyż 2giey klassy orderu S. Katarzyny. — Jenerał iazdy Tormasow został także za wielki czyn swóy woienny mianowany Kawalerem wielkiego krzyża 2giey klassy orderu S. Jerzego, i na-

kazano mu w dowód Imperatorskiéy łaski wypłacić raz na zawsze 50000 Rubli.

Matcę Jenerała-Majora Kulniewa, który poległ w walcę za oyczyznę, nakazano wypłacać corocznie pensyę 3000 Rubli.

Nagradzaiąc Imperator gorliwe usługi i niezmordowane usiłowania Jenerała piechoty Hrabiego Goleniszczew-Kutuzowa, który przyłożył się do ukończenia woyny z Portą Ottomańską, i do zawarcia korzystnego pokoiu, przez który granice Rossyi rozszérzone zostały, raczył go z całém potomstwem wynieść na dostoyność Xiążęcą Państwa Rossyyskiego.

Z gorliwości o obronę oyczyzny wystawiła Szlachta Gubernii Moskiewskiéy 80000 woyska; Gubernii Smoleńskiéy 20000, a Szlachta Gubernii Kaługskiéy 23000 iazdy i piechoty; z innych Gubernii spodziéwamy się codziennie takichże samych wiadomości. Z téy massy utworzone będzie woysko odwodowe pod nazwiskiem Moskiewskiéy woienney potęgi.

*Dnia* 3. (15.) *Sierpnia.* — Imperatorowa Marya Fedorowna Matka Imperatora, pisała list do Xięcia Goleniszczew-Kutuzowa, Jenerała piechoty i Naczelnika powstania w Gubernii Petersburgskiéy, w którym się oświadczyła, iż na umundurowanie obrońców oyczyzny, corocznie po 50000 rubli przez ciąg woyny dawać będzie.

Imperator odebrał od Metropolity Moskiewskiego Platona następuiący list, pisany d. 14. (26.) Lipca:

„Naymiłościwszy Panie i Imperatorze! — Główna stolica Moskwa — ta nowa Jerozolima — przyymuie iak Matka Pomazańca swoiego na łono przychylnych synów swoich, a przewiduiąc przez powstaiącą mgłę świetną sławę swoiéy Monarchii, śpiewa w uniesieniu radości: Hozanna, pochwalon niechay będzie ten, co przybywa do nas w imie Pańskie! — Niech niesie zuchwały Goliat postrach śmierci od granic Francyi na rossyyską ziemię: dobra wiara — ta to proca rossyyskiego Dawida — pogruchocze znagła czoło krwawożérnéy iego dumy. Obraz Sgo Sergiusza, tego to starożytnego gorliwego Patrona pomyślności Oyczyzny naszéy, przesyłam Waszéy Imperatorskiey Mości. Boleię nad tém, iż opuszczaiące mnie siły, zabraniaią mi cieszyć się oglądaniem ukochanego oblicza Waszéy Imperatorskiéy Mci. Zasełam modły moie do nieba, aby Wszechmocny Bóg podniósł lud sprawiedliwy, i w dobroci swoiéy życzenia Waszéy Imper. Mci spełnił."

Waszéy Imperatorskiey Mości Naymiłościwszego Pana moiego, naypodlegleyszy wstawiciel.

(Podpis.) Platon Metrop. Moskwy.

Opowiedź Jego Imperatorskiéy Mci:

„Nayszanownieyszy Platonie! — Odebrałem Wasz list, a z nim obraz Sgo Sergiusza. Piérwszy, iako od tak świetnieiącego i tak wielce odemnie poważanego Pastérza Kościoła, przyiąłem z ukontentowaniem, drugi z uszanowaniem. Obraz świętego Obróńcy rossyyskiey potęgi woiennéy, kazałem oddadź zbroynéy siłę tworzącéy się w Moskwie ku obronie oyczyzny. Oby ią ten Patron za wstawieniem się do tronu Boga utrzymał, i oby przez modły swoie, przedłużył dni Wasze uwieńczone zaszczytem i sławą! Polecaiąc mnie modłom Waszym zostaię Wam życzliwym."

(Podpis.) Alexander.

*Dnia* 7. (19.) *Sierpnia.* — Pokóy z Angliią przywrócony. Porty nasze na wszystkich morzach dla okrętów angielskich otworzone, a handlowe układy między Cesarstwem Rossyyskim i W. Brytaniią, rozpoczęły się iuż na posadzie byłych dotychczas układów.

*Dnia* 10. (22.) *Sierpnia.* — Imperator wyiechał z tąd wczoray z rana na krótki czas do Finlandyi. Kanclerz Państwa Hrabia Romanców wyiechał także za Imperatorem.

Jenerał piechoty Xiążę Goleniszczew-Kutuzów, mianowany został naczelnym Wodzem wszystkich wóysk czynnych.

Z Tweru donoszą pod d. 2. (14.) Sierpnia, że szlachta tamteyszéy Gubernii postanowiła dadź z 25 dusz iednego pieszego, a z 500 dusz iednego konnego żołniérza na obronę oyczyzny. Utrzymywanie całoroczne tego woyska przyięła na siebie.

Z Woronéżu donoszą pod d. 20. Lipca (1. Sierpnia), iż tamże znayduie się około 6000 nowo-zaciężnych, z których tworzyć będą strzeleckie pułki.

## Multany i Wołoszczyzna.

Dokończenie obwieszczonego w Jas-

sach wypisu z Traktatu pokoiu zawartego między Rossyą i W. Portą Ottomańską.

Art. 4. Pierwszym artykułem punktów przedugodnych ustanowiono, ażeby rzéka Prut od tego mieysca, gdzie do Multan wchodzi, aż do uyścia swoiego w Dunay, ztąd zaś lewy brzeg Dunaiu aż do Kiliia i uyścia iego w czarne morze stanowił granice między obudwoma mocarstwami. Żegluga iednak wspólną iest obudwom stronóm. Małe, przed wybuchnieniem woyny niezamieszkałe wyspy Dunayskie, które się za Izmaiłowem zaczynaią i aż do Kilii znachodzą, dostaią się wprawdzie pod panowanie rossyyskie, ieżeli bliżéy lewego leżą brzegu, nie będą iednak od żadnego z tych mocarstw rządzonemi; nie może też na nich bydź wystawiona żadna warownia, żadne inne mocne mieysce, lecz maią takowe zostać pustemi, iednakże obustronnym poddanym wolno na nich ryby łowić i drzewo zrębywać. Wielkie, naprzeciw Izmaiłowi i Kilii leżące wyspy zostaną równie pustemi rachuiąc godzinę drogi od naybliższego lewego brzegu Dunaiu, co iednak będzie dopiéro oznaczone. Ustanowy, które były przed wybuchnieniem woyny, iakoteż Stara Kiliia nie są obięte tą liniią graniczną. Na końcu tegoż artykułu zrzeka się W. Porta ottomańska i oddaie cesarsko-rossyyskiemu Dworowi Kray na lewym brzegu Prutu leżący z wszystkiemi twierdzami, miastami i pomieszkaniami w téy części się znayduiącemi, iakoteż z połową rzéki Prutu, który stanowi granice między obudwoma Państwami. Obudwóch Dworów okręty handlowe mogą na odnodze koło Kiliia zawiiać i wypływać i po całym Dunaiu żeglować. Co się zaś tyczé rossyyskich okrętów woiennych, takowe mogą na Dunaiu płynąć tylko w górę aż do uyścia Prutu.

Art. 5.) N. Imperator Rossyyski oddaie W. Porcie Ottomańskiéy tę część Multan, która na prawym brzegu Prutu leży, iakoteż małą i wielką Wołoszczyznę z wszystkiemi twierdzami w teraźnieyszym stanie, miastami, miasteczkami, wsiami, innemi osadami i wszystko to, co należy do części oznaczonéy w czwartym artykule tegoż Traktatu. Kontrakty i konwencye, które się liczą między przywileie Multan i Wołoszczyzny i aż do czasu wybuchnienia woyny zachowane były, potwierdzaią się podług posady 5go artykułu punktów przedugodnych. Osobne konwencye i te, które są stypulowane w pierwszym artykule Traktatu w Jassach zawartego, zostaią również w swoiéy zupełnéy dzielności. Ustanawiaią one, iż żadne wynagrodzenie za utracone dochody, żaden podatek za cały czas woyny nie powinien bydź żądany, i że mieszkańce tych obudwóch Prowincyi przez dwa lata (rachuiąc od dnia wymiany Traktatu) od każdego podatku wolnemi zostać i do potrzebnego wywędrowania do innych Państw przyzwoity termin otrzymać powinni, w ktorym to celu czteromiesięczny termin im się wyznacza, a W. Porta dozwoli nałożyć na Multany podatki podług miary teraźnieyszéy ich wielkości.

Art. 6. Nie tyczé się również Multan i Wołoszczyzny.

Art. 7. Ci Poddani ottomańscy, którzy po rozpoczęciu woyny w części odstąpionéy teraz Rossyi pozostali, albo podczas woyny do téyże części przybyli, mogą wynieść się do Kraiów W. Porty z swoiemi familiiami i swoim maiątkiem i tamże na zawsze pozostać. Nikt im nie ma w tém naymnieyszéy czynić przeszkody. Wolno im także swóy maiątek komukolwiek z mieszkańców mieyscowych przedać i do Państw ottomańskich wywędrować z tém, coby z sobą wziąć chcieli. Pozwolenie to rozciąga się nawet na rodaków odstąpionego kraiu, którzy w nim iaki maiątek posiadaią, lecz teraz się w Państwach ottomańskiéy Porty znayduią. Tak owym, iakoteż dopiéro wspomnianym wyznacza się do urządzenia swoich interesów ośmnastomiesięczny termin, rachuiąc od dnia wymiany ninieyszego Traktatu. Równie mogą Tatarzy, którzy podczas téy woyny z Bessarabii do Rossyi wywędrowali, ieżeli chcą, do ottomańskich powrócić Kraiów, iednakże pod tym warunkiem, iż W. Porta iest obowiązana wynagrodzić Dworowi rossyyskiemu wydatki łożone na przesadowienie tych Tatarów. Chrześciianie, którzy posiadaią maiątki w kraiu odstąpionym Rossyi, z tegoż są rodem, teraz zaś bawią się w innych częściach Państw ottomańskich, mogą także, ieżeli chcą, do odstąpionego powrócić Kraiu, i tamże osadowić się z swoiemi familiiami i z swoim maiątkiem bez żadnéy w tém przeszkody. Wolno im także maiątek iakiegokolwiek bądź nazwiska, który w Pań-

stwach W. Porty ottomańskiey posiadaią, ottomańskim przedać poddanym i otrzymane pieniądze wziąć zsobą do Państw rossyyskich. Tym daie się także równymże sposobem 18stomiesięczny termin, rachuiąc od dnia ratyfikacyi Traktatu pokoiu.

Art. 8 i 9. nie tyczé się nic wcale tych dwóch Prowincyi.

Art. 10. Wszystkie sprawy obustronnych poddanych, które zpowodu okoliczności woiennych nie mogły bydź ukończone, nie maią się uważać za zniesione, ale musza bydź po nastąpionym dopiéro pokoiu drogą prawa rozsadzone. Wszystkie obopólne żądania poddanych, iakoteż żądania Fiskusa maią bydź zaspokoione.

Art. 11. Wskutku tego między obudwoma naywyższemi Monarchami zawartego Traktatu pokoiu i iego wymiany po nastąpioney od obudwóch Monarchów ratyfikacyi, muszą woyska lądowe i flotty cesarsko-rossyyskiego Dworu zacząć opuszczać Państwa i wody ottomańskie; lecz to nie może bydź zpowodu wielkiey odległości i innych przeszkod tak łatwo uskutecznione. Dla tego obie poiednane wysokie strony ustanowiły trzymiesięczny termin od dnia wymiany Traktatu do zupełnego opuszczenia europeyskich i azyatyckich Prowincyi. Termin ten kończy się na dniu wyżoznaczonym, a podtenczas, kiedy cesarsko-rossyyskie woysko lądowe opuszczać będzie zupełnie wszystkie W. Porcie przez ten Traktat oddane europeyskie i azyatyckie kraie, opuszczą flotty i inne statki woienne wody ottomańskie. Te mieysca i twierdze ottomańskie, w których woysko rossyyskie aż do wyyścia tego terminu zostawać będzie, zostaną aż do opuszczenia iak dotąd pod administracyą Dworu rossyyskiego. W. Porta ottomańska nie będzie się do téy wniczém mieszała aż do wyyścia terminu i opuszczenia od wszystkich wóysk, które się tamże wszystkiemi żywnościami i innemi potrzebami aż do dnia swoiego wyciągnienia opatrywać maią. Art. 12sty, 13sty, 14sty, 15sty i 16sty tego traktatu nie tyczą się także tych Xięstw i zostały opuszczone iak 1szy, 6ty, 8my i 9ty. — Działo się w Bukureście d. 16. (28.) Maia 1812. (Podpis.) Iędrzey Italiński. — Iędrzey Sabaniew. — Józef Fonton.

Kolumna Jenerała Woynowa, która stała obozem koło Marszynetz, na tamtéy stronie Prutu, wyruszyła d. 29. Lipca do Chocimia, zkąd do korpusu Tormasowa pociągnie. Nakazano wtym celu wielką liczbę fur wieyskich. Dywizya Jenerała Kameńskiego była d. 30. Lipca w Bottuszanie, po niey nastąpi dywizya Essena, obie potém, iak słychać, pociągną do Kamieńca. — Admirał Czyczagów przeiechał iuz przez Chocim.

Na stolicę Gubernii nowych rossyyskich prowincyi, przeznaczone iest miasto Kisznow.

Mówią, iż przyszły Xiążę Multan przeniesie stolice swoią do Romana lub Barladu, gdyż Jassy leżą teraz za blisko koło granicy.

Ku końcowi miesiąca Sierpnia przybył do Chocimia ieden Basza z200 Turkami w niewolą zabranymi, lecz został ztamtąd niespodzianie znowu do Rossyi zawiezionym.

## Serwiia.

Podług doniesień z Semlina, przybył dnia 16. Sierpnia do Belgradu iadący z Wołoszczyzny na Topolę rossyyski Jenerał-Major Iwiliewicz (Dalmata), który podczas bytności swoiéy w Topoli, Ierzemu Petrowiczowi (Czerny) i synowi onegoż, a w Belgradzie dowodcy Serwiiańskiemu Mladen Millowanowiczowi, iako też krewnemu iego i Szefowi Serwiiańskiego korpusu kozaków, porozdawał powierzone sobie od Jenerała rossyyskiego dowodzącego woyskiem w Multanach krzyże i medale, przeznaczone dla nich na znak wdzięczności za wspólne działanie przeciw Turkom w czasie ostatniéy przez lat kilka trwaiącey woienney wyprawy.

Słychać, iż dowodzący Wezyrowie w Bulgaryi i Bośnii iako to: Reszyt Basza Nissy, i Ibrahim Basza Wezyr Trawniku, mieli właśnie wtenczas, kiedy Jenerał rossyyski Orulk wyiechał do Topoli na obrady zkilkoma Naczelnikami Serwiiańskiemi, wysłać każdy od siebie po dwóch Deputowanych do Ierzego Czerny do Topoli i wzywać go w imieniu Porty, ażeby wszyscy, gdy woysko tureckie wkroczy do Serwii, broń złożyli, a Naczelnicy zawczasu z Serwii byli wygnani. Deputowanych Wezyra Trawniku odprawił Czerny (iak mówią) bez odpowiedzi; Deputowanym zaś Baszy Nissy dał odpowiedź

na piśmie z przyłączonemi powodami. — Wkrótce odkryć się musi to, co zawiéra to pismo, i pod iakiemi warunkami zamyśla się ón poddać ze swoim narodem. Słychać także, iż wysłał do Konstantynopola Sekretarza swoiego z 2ma Kniaziami w celu wybłagania łaski dla narodu swoiego.

Przerwany przez czas krótki związek handlowy z Orszową, został z powodu zupełnego prawie ustąpienia wóysk rossyyskich z Serwii i małey Wołoszczyzny, znowu przywróconym, a trakt handlowy z Lewantu, obrócił się teraz więcéy na Orszowę.

## Teatr Woyny.

Woysko Pruskie posiłkowe zaięło już całą Kurlandyę. W Mitawie utworzono nowy Rząd pod przewodnictwem Intendentów francuzkich Chambaudoin i Montigny.

Podług naynowszych wiadomości, miało już przyyśdź za Smoleńskiem do walnéy bitwy między wielkiém woyskiém francuzkiém a woyskiem rossyyskiem, która ukończyła się z korzyścią piérwszego. Woysko rossyyskie ścigane od zwycięzcy, miało się już cofnąć o 20 mil za Smoleńskiem ku Moskwie.

Rossyanie na zbliżenie się wielkiego woyska Francuzkiego umacniaią z pośpiechem zamek Kremlin w Moskwie, tudzież oba przedmieścia Preobrażeńsk i Semenowsk, które to miasto otaczaią. Kremlin leży nad brzegami rzék Moskwy i Negliny, i obwiedziony iest wysokim murem i wieżami, iakoteż głębokim i obmurowanym rowem. W pośrodku iego stoi zamek starożytny.

Od C. K. Austryackiego korpusu posiłkowego, nadeszła następuiąca wiadomość: N. 77. Udzielamy woysku poprzedniczo tę wesołą wiadomość, iż N. Cesarz Francuzów uderzył na woysko rossyyskie dnia 7. b. m. o godzinie 5téy zrana pod Mozayskiem, a do godziny 3. po południu zupełnie ie pobił i do ucieczki przymusił. Z tego powodu huczyć będą dziś o godź. 6téy w wieczór na znak radości działa dywizyi Siegenthala i Frimonta. — W głównéy kwatérze w Gołubiu dnia 17. Września 1812. — Z wysokiego rozkazu:

Fialla, Major i Fligeladjutant.

---

*Przy ukończeniu tego Numeru odebraliśmy dwa bulletyny wielkiego francuzkiego woyska, to iest 13ty i 14ty, wraz z rapportami o stoczonych potyczkach Francuzów i Sprzymierzeńców pod* Dombrową, Połockiem i Walentyną. *Kładaiąc to wszystko dla nader krótkiego czasu do przysztego Numeru, namieniamy pokrótce, iż w* Smoleńsku *zdobyto* 200 *dział i* *handlu naywiększego kalibru, i że Rossyanie w téy rosprawie około* 15000 *ludzi w zabitych, ranionych i poymanych, tudzież 5 Jenerałów utracili.*

---

*Meteorologiczne postrzeżenia we Lwowie dnia* 16. *Września* 1812.

| *Dnie.* | *Czas postrzężenia* | *Barometr.* | *Ciepłomierz Reaumura.* | *Wilgociomierz.* | *Kierunek Wiatrów.* | *Odmiany powietrza.* |
|---|---|---|---|---|---|---|
| 16 | *Wsch. Słońc.* | 28, 3, 3. | † 5, 6. | 97, 3. | *Po. Z. Z. słaby* | *iasno.* |
| | 2. *po połud.* | 28, 3, 3. | + 15, 7. | 64, 9. | *Z. średni* | *pogoda.* |
| | 10 *w nocy* | 28, 3, 3. | † 9, 2. | 93, 6. | *Z. słaby* | *pogoda.* |

*Ponieważ nakład téy Gazety całkiem już rozebrany, przeto można się na nią i na kwartał, to iest od dnia* 1. *Października aż do ostatniego Grudnia r. b. za* 6 *Z. R. w W. W. w Expedycie gazetowym tuteyszego C. K. Zwierzchniego pocztowego Urzędu prenumerować; iednakże uprasza się o zamówienie ieszcze przed końcem tego miesiąca, aby stosownie do liczby nowych Prenumeratorów nakład mógł bydź powiększonym.*